

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 73

Områdesnamn: Skärjån

Kommun: Gävle och Söderhamns kommuner

Kartblad: 14 H SV

Area: 400 ha varav 100 ha land och 300 ha vatten

Naturgeografisk region: 27. Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 49

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: 3. Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Riksvärde

Vattendrag		Fauna
		Flora

Värdeomdöme: Å kantad av lövrika, ofta sumpskogsartade strandskogar, med vacker landskapsbild och intressanta brukslämningar. Rikt fågelliv och intressant flora. Ån har ett ursprungligt bestånd av en kustnära havsöringsstam och ett gott bestånd av flodkräfta.

Huvudkriterier:

C, D

Stödskriterier: Mångformighet, funktion, sårbarhet, kontinuitet

Förutsättningar för bevarande: Inga ingrepp bör ske i vattenmiljön och den lövrika skogen utmed ån bör bevaras. Detta är inte minst viktigt för åns betydelse som lekvatten. Avverkning av den skuggande strandvegetationen kan omintetgöra fiskreproduktionen. De vandringshinder som finns vid Axmarsbruk bör elimineras, antingen genom att dammen (dammarna) avlägsnas eller genom att vandringsväg byggs förbi dem. Därigenom skulle inte mindre än ca 5 km mycket lämpligt lekvatten göras tillgängligt för bl a havsöring. Fiskeförbud i mynningsområdet för att skydda lekvandrande fisk.

Säkerställande: Ingår i Axmars by o Bruks samfällighetsförening och Hamränges fiskevårdsområde.

Ingår i Länsstyrelsen naturvårdsprogram.

Ingår i Länsstyrelsens bevarandeplan.

Områdets huvuddag: På den mer än 10 km långa sträckan mellan Tönnebro-Noran och havet faller Skärjån ca 57 m, bildar flera forssträckor och rinner genom tre sjöar, Lill-Tönnebro-tjärn, Stor-Skärjan och Lillsjön. De två förstnämnda i Söderhamns kommun, den sista liksom större delen av den egentliga ån i Gävle kommun. Ån mynnar i havet vid Axmar bruk inom Axmar naturreservat. Alla de tre sjöarna är reglerade. Det forsande vattnet och den lövrika skogen bildar på många ställen ett mycket tilltalande landskap. I vattensystemets nedre del, kring Axmar bruk, utgör ån och resterna av de anläggningar som funnits i anslutning till ån, ett betydelsefullt inslag i landskapsbilden och kulturmiljön.

Ån kantas av lövrika, ofta sumpskogsartade strandskogar med framför allt al och asp. Ask förekommer på flera ställen. I det ofta frodiga och högvuxna fältskiktet påträffas hampflockel och i ån förekommer sjöranunkel. Båda har en sydlig utbredning och är sällsynta inom regionen.

Fågellivet utmed ån är rikt. Det har bl a uppmärksammats som en mycket god hackspettlokal där flera olika arter påträffas regelbundet. Hackspettarna gynnas av den goda tillgången på lövträd, varav den rika förekomsten av grova aspar är särskilt värdefull.

Ån har stort värde som fiskbiotop och som lekvatten. Skärjån har mycket art- och individrik bottenfauna.

Anmärkningar:

Referenser: Vattenvårdsplan för Gästrikland m m. Länsstyrelsen i Gävleborgs län 1975
Naturvårdsplanen, Söderhamns o Gävle kommuner.

Lst remissvar (sjöar och vattendrag)

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.